רבי חנינא אמר [א]כמין תיבה פרוצה ר' יוחנן אמר כמין ספינה רוקדת בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי בזיכין מקום עביד להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת קנים היכי הוו יתבי מורשא עביד להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי סמכי ליה סניפין ללחם דעגיל להו מיעגל בשלמא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היינו דבעינן סניפין אלא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה סניפין למה לי אגב יוקרא דלחם [א]תלח בשלמא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת סניפין על גבי שלחן מונחין אלא למ"ד כמין תיבה פרוצה סניפין היכא מנח להו אארעא מנח להו אין דאמר רבי אבא בר ממל לדברי האומר כמין ספינה רוקדת סניפין על גבי שלחן מונחין לדברי האומר כמין תיבה פרוצה סניפין ע"ג קרקע מונחין כמאן אזלא הא דא"ר יהודה הלחם מעמיד את הסניפין והסניפין מעמידין את הלחם כמאן דאמר כמין ספינה רוקדת

מיתיבי

כמין תיבה פרוצה. שניטל כיסויה ושתי דופנותיה זו כנגד זו כך הלחם היו לו ב' דפנות ושוליים רחבים כזה:

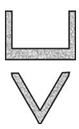

כמין ספינה רוקדת. א] קווי"ש ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ולמטה כלה והולכת עד כאצבע כזה וב' ראשיה חדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים. ולהכי קרי לה רוקדת שמרקדת והולכת מהר: **היינו דיתבי בזיכין.** של לבונה בתוך לחם העליון כדכתיב (ויקרא כד) על המערכת לבונה זכה דהואיל והשוליים רחבים היו יושבים הבזיכין עליהם יפה: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין.** הא אין לו שוליים: **מקום הוה עביד להו.** בעובי אחד הדפנות היה מתקן להן בית מושב: **בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** ב] היו הדפנות: **היינו דיתבי קנים.** דקתני מתניתין [נו.] כ"ח קנים היו שם שהיה נותן ג' קנים של זהב על הלחם ג] הראשון ג)[האחד] ראשו של קנה על דופן זה וראשו ד] (של) אחר על דופן זה ועל הקנים היה מושיב לחם אחר עד שהם שש חלות זו על זו ומבדילין הקנים בין חלה לחבירתה כדי שלא יתעפשו: **אלא למאן דאמר כספינה רוקדת היכי יתבי קנים.** והלא ראשן חדים ואין יכול לישב שם אלא קנה אחד באמצעיתו: **מורשא עביד להו.** אבל הראש מכאן ומכאן ומדביק מעט בצק לקבל את הקנים: **בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה.** שהיו הדפנות זקופות בשוה היינו דסמכי סניפין ללחם דקתני מתני' [נו.] ארבעה סניפין ה] היו שם מפוצלין בראשיהן שנים לסדר זה ושנים לסדר זה שהלחם ו] מונח ארכו לרוחבו של שולחן וקופל למעלה מיכן ומיכן מה שאורך הלחם יתר על רוחב השולחן והן הן דופני הלחם ולמאן דאמר כמין תיבה פרוצה ז] כפול שהדפנות זקופות בשוה: **היינו דסמכי.** שני סניפין שקורין פירק"ש העומדים בקרקע ח] ארוכות וגבוהות עד לחם העליון סומכין הלחם שלא ישברו דופנותיו ולהכי מפוצלין בראשיהם פיצולין הרבה כזה שראשי הקנים שעל כל לחם ולחם מונחין ט] על אותם פיצולין:

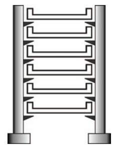

אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת. עשויין הדפנות בשיפוע היכי סמכי סניפין ללחם והלא אין הסניפין נוגעין אלא מעט בראשו של לחם י] ואין יכול לסמוך שאר ג) דופנותיו שלא ישבר: **דעגיל להו מיעגל.** יא] אין הסניפין עומדין זקופין אלא עשויים כחצי מעגל שקורין צירקל"א כזה ד) ואותו עיגול תחת שיפועו של לחם וסומך את כל הלחם וראש הסניף סומך לראש הלחם. מיעגל צירקל"א כדקרינן חוני המעגל על שם עוגה (תענית דף יט.):

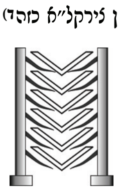

היינו דבעינן סניפין. שאין שולי הלחם רחבים ואינו יושב יב]: **אגב יוקרא דלחם.** שזה מונח על זה מכבידו: **תלח.** נשבר כמו תילחי תילחי (חולין דף נג:): **סניפין על גבי שלחן מונחים.** ודעגיל להו כדאמרן: **אלא למ"ד כמין תיבה פרוצה.** והוו הדפנות שוות וזקופות תו לא מצו סניפין למיתב על השלחן: **הלחם מעמיד את הסניפין.** ששיפועו של לחם מונח על קיפולו ה) של סניף יג] כדאמר דעגיל מיעגל והסניף מעמיד הלחם שלא יפול:

כמין

כמין תיבה פרוצה. דשולחן רחבו חמשה לרבי יהודה (לקמן דף נז.) וששה לרבי מאיר ולחם ארכו עשרה ורחבו חמשה ונותנין ארכו כנגד רחבו של שולחן וקופל לרבי יהודה טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים מכאן וטפחיים מכאן נמצא שהיה כמין תיבה פרוצה ב' דפנות זו כנגד זו ושוליים רחבין ופרוצה מלמעלה כמין ספינה רוקדת ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ולמטה כלה והולכת עד כאצבע ושני ראשיה חדין והולכין וגבוהין מלמעלה ואין נוגעין במים כך פי' בקונטרס ומתוך פירושו נראה דפתוח הלחם ו) מלמטה ושני ראשין חדין כספינה החדה בראשה ובסופה כדי לרוץ מהרה כך הלחם חד בראשו ז) ובסופו (של חד) לצד אורך השולחן ולהכי פריך למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי קנים הלא ראשן חדין ואין יכול לישב שם אלא קנה אחד באמצעיתו ואע"פ שהיו שם ד' סניפין של זהב מפוצלין בראשיהן כדי לקבל ראשי קנים מ"מ בעינן שיהא ח) לחם משאן חזק באמצען שלא יתקפלו מכובד הלחם ומה שצייר בקונטרס צורתו כזה

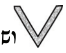

הם החידודין שבראשו ושבסופו של אורך השולחן ולצד רוחבן שהיו דופני הלחם מאריכין ומרחיבין בענין זה שכופפין לצד ראשו ולכך מפרש לקמן דסניפין עגיל להו מיעגל אבל גובה הלחם ט) מאמצעית לא היה הולך ומגביה בשיפוע מכאן ומכאן עד שהיה הולך ומרחיב עד ה' טפחים והם השוליים הממלאים רחבו של שולחן י) ואחד כופל מכאן ומכאן כמו דופן זקוף לר' יהודה טפחיים ומחצה ולר' מאיר טפחיים כזה*

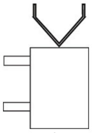

אבל מה שפי' בקונטרס ושני ראשיה חדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים אם רוצה לומר כעין ספינות שלנו שראשו וסופו משופע והולך ואינו נוגע במים נמצא דכי מסדר ליה ללחם על השולחן לא יתיב לחם אקנים המונחים בראש הלחם שתחתיו ובסופו דלא יתיב אלא אקנה אמצעי בלחודיה ויש מפרשים דהיינו הא דפריך אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת קנים היכי הוו יתבי כלומר היאך היה יושב הלחם על הקנים פירוש היכי הוו יתבי קנים ל) כמשפטו שישב הלחם עליהם ומשני מורשא עביד להו שהיה מדביק בצק בשולי הלחם מתחתיו בחודו שלמטה כדי שישען על הקנים ואין הלשון משמע כן כלל לפיכך נראה שהלחם בראשו ובסופו שכלפי אורך השולחן אין הולך ומשפע כלל אלא זקוף וא"ת למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי מיפרשא מתני' דלחם הפנים ארכו עשרה ורוחבו חמשה וקופל לר' יהודה טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים דכיון דלמטה כלה והולך עד כאצבע היכי תנן נמצא ארכו ממלא רחבו של שולחן הא חסר ליה מה ששוליו הולכין וגבוהין מאמצעיתו מכאן ומכאן דכי פשטת ליה קממלא ליה ותו לא וכי משפעת ליה חסר ליה פורתא ושמא ההוא פורתא לא חשיב ועוד קשה הא דאמר רבי יוחנן (לקמן ד' נז.) לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שולחן מקדש ט"ו טפחים למעלה הא גבוה טפי לרבי יוחנן גופיה כיון דאמר כמין ספינה רוקדת וצריך לומר דלא הוי טפח ואמרינן לקמן כיון דלא הוי טפח לא קחשיב ודוחק הוא שהרי ששה לחמים היו זה על גב זה ואי לכל חד וחד לא סליק שתות טפח מאי קא פריך למ"ד כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין הא אין משפיעין השוליים אפילו שתות טפח וי"ל דאפילו הכי משמע ליה דלא יתבי בזיכין שפיר דבעינן יד] שלא יהו נוגעין כל עיקר וא"ת אכתי הרי לחם הפנים עוביו טפח כדאמרינן בפסחים בפרק כל שעה (דף לז.) נמצא שולחן מקדש טוצא וי"ל דאותו עובי טפח היה בתוך הקיפול שהקיפול טפחיים ומחצה לרבי יהודה או טפחיים לרבי מאיר: **דסמכי** ליה סניפין ללחם. נראה דסניפין רחבין חמשה כרחבו של לחם ומפוצלין בראשיהן כ) דאמר פי' בקונטרס שראשי הקנים של כל לחם ולחם מונחין באותן פיצולין ולפי' זה היו הפיצולין זה למעלה מזה לר' יהודה טפחיים ומחצה ולרבי מאיר טפחיים במדת גובהו של לחם ואפשר דאותן פיצולין היו כעין פגימות לראשי הסניפין כמדת עובי הקנה ותימה דבמתני' תנן (לקמן דף צו.) ד' סניפין של זהב היו שם מפוצלין בראשיהן כדי שיהו סומכין בהן את הלחם וכן קתני לקמן בברייתא שבהם סומכין את הלחם ואין מזכיר בשום מקום כלל נתינת ראשי הקנים משמע דלא בעי העמדה אלא ללחם התחתון המונח על טהרו של שולחן ובתוספתא (פי"א) נמי תניא ד' סניפין היו שם שבהן סומכין את הלחם משמע אלה התחתונה דווקא ולא אפשר להיות כלל למאן דאמר כמין ספינה רוקדת: **תלח.** כמו נפל תילחי תילחי דפרק אלו טרפות (חולין דף נג:):

כמין

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הל' ט:

לעזי רש"י

קווי"ש [קויי"ט]. סירה קטנה.
פירק"ש [פורקי"ש]. קלשונים.
צירקל"א. חישוק.

שיטה מקובצת

(חידושי רגמ"ה)

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון מהדפנות של ארכה [שמכאן] ומכאן ולא נשאר [כי אם] התחתונה [והדפנות] של רחבה וכך [לחם] הפנים מקפלין בראשו [מכאן] ומכאן: ספינה רוקדת. שהיא (חדא) [חדה] (מלמעלה) [מלמטה] וראשיה משפעין ועולין למעלה ובאמצע נמוכה: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוי יתבי הבזיכין על גבי הלחם במה שהלחם שוה: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת שהיה לה בית קבול (וחדא) [וחדה] הוה [למטה] היכי הוו יתבין הבזיכין בתחתית הלחם. ונמצאו שלא היו נוגעין באמצען בתחתית הלחם: מקום עביד להו. שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים שבין לחם ללחם בעובי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב א) [השלחן] כרחבו של [הלחם]: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת. היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להו. לסוף הראשין [היה] מדביק חתיכת בצק [שיהיה שוה] באמצע ועליהם הקנים שוכבין: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דסמיכין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם עד קצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הם עומדים ונוגעים בכל קפול הלחם עד למעלה וסומכין אותם: אלא למ"ד כמין ספינה רוקדת היכי סמכי הקנים את הלחם דאינם נוגעים על פני כל הקיפול אלא לקצות הלחם: דעגיל להו. לסניפין ב) כופין עד יגעו כמין סורקולא ואותו עגול קאי תחת שיפועו של לחם לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן הלחם מעמיד את הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם: היינו דבעינן סניפין. (כהלחם) [כי הלחם] אחד על חבירו שלא ידחוק ראשי חתוך הלחם לחוץ: סניפין למה לי. והלא קיפולו ישר ואינו משופע ולא ידחוק אחד את ראש חבירו לחוץ שקיפולו שוה: ודאי למ"ד כמין תיבה פרוצה לא היו צריכין סניפין למסמכינהו אלא משום הכי היו סניפין שהם מפוצלין שעל גבי פיצולין מכאן ומכאן מונחים הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו לא היו הסניפין הסומכין את הלחם והקנים: אגב יוקרא דלחם תלחי. היה נופל התחתונה תלחי תלחי: סניפין על גבי השלחן מונחים. שהיה כופף ראש הסניף תחת שיפוע הלחם שיעמדו סניפין בו: הלחם מעמיד את הסניף ששפועו מהדק רגליו על השלחן והסניף מעמיד את הלחם שלא יפרוס. (עכ"ל הרגמ"ה): א) רוקדת שקורין קוויש: ב) פרוצה ושהיו הדפנות ארוכות: ג) הלחם ראשו על קנה על: ד) תיבה של נמחק: ה) סניפין של זהב: ו) שהלחם נתון ארכו: ז) פרוצה שהדפנות: ח) באותם פיצולין: ט) בקרקע אצל השלחן: י) לחם ואיך יכולים: יא) מיעגל שאין: יב) יושב עליו: יג) סניף והסניף מעמיד את הלחם כדאמרן: יד) שלא היו נוגעין ס"א נוטין כל כך נ"א נוגעין כל עיקר בדופן:

מסורת הש"ס

א) [בערוך ערך תלח גרים תלה וכן גי' הילקוט פ' תרומה רמז שמט], ב) ראשו האחד על דופן זה וראשו האחר על. צ"ק, ג) נ"א פני, ד) ציור זה קשה, שהרי מבואר שלמ"ד כספינה רוקדת הסניפין היו עומדים על גבי השולחן. ואולי יש לצייר כך:

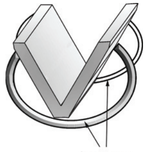

ה) צ"ל עיגולו, ו) צ"ל מלמעלה וגי' הכ"ק עד למעלה, ז) וחד בסופו לצד אורך כו'. צ"ק, ח) משאן של לחם חזק. צ"ק, ט) מאמצעית היה הולך. צ"ק, י) נ"א ואח"כ כופל וכו'. צ"ק, כ) ציור זה לכאורה אינו מובן, ואולי יש לצייר כך:

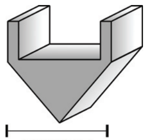

ל) כמשפטן. צ"ק, מ) דאמרינן לקמן פי' בקונטרס דהיינו שראשי. צ"ק,

רבינו גרשום

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון ושתי קירות רחבה כעין זה כך לחם הפנים מקפלין אותו מלמעלה בראשו מיכן ומיכן: ספינה רוקדת. שהיא חדה מלמטה וראשיה משופעין ועולין למעלה ובאמצע נמוכה: בשלמא למ"ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין על גבי הלחם שהיה שוה הלחם באמצעיתו ויכולין לישב שם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת שיש לה בית קבול וחדה למטה היכי הוו יתבי בזיכין בתחתית הלחם ונמצא שלא היו נוגעין באמצען לתחתית הלחם: מקום עביד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. שבין לחם ללחם על גבי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב הקפול כרחבו של לחם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו [יתבי] קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להן. לסוף הראשון היה מדביק חתיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם לקפול הלחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי סמכי קנים ללחם. אינן נוגעין על פני כל הקפול אלא לקצות הלחם: דעגיל להו לסניפין (מפנין) [כופפן] כדי שיגעו לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן והלחם מעמיד הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם כעין זה: היינו דבעינן סניפין. כשהלחם אחד על גבי חבירו שלא ידחוק ראשי החדרין לחוץ: סניפין למה לי והלא קיפולו ישר ואינו משופע לא ידחוק אחד ראש חבירו לחוץ שקיפולו שוה. וודאי למאן דאמר משום תיבה פרוצה לא הוו צריכי סניפין למסמכינהו אלא משום הכי הוו סניפין שהן מפוצלין אחד על גבי פצולין מיכן ומיכן מונחין הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו היה הסניפין שסומכין הלחם והקנים: אגב יוקרא דלחם תלח תלחי. היה מדביק את הלחם שהיה נופל התחתונה תלחי תלחי: סניפין על גבי השלחן מונחין. שהיה כופף ראש הסניף תחת שפוע הלחם שיעמדו בו סניפין: הלחם מעמיד את הסניף. ששפועו מהדק רגליו על השלחן והסניף מעמיד את הלחם שלא יפרוס:

א) אולי צ"ל הקיפול וכ"ה ברגמ"ה. ב) אולי צ"ל והיו כפופין כדי שיגעו ללחם ועשוין כמין צירקלא ואותו עיגול קאי וכו'